

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijai

2021-11- Nr. SD-129-
2021-11-10 Nr.(12.3Mr-54)SD-5193

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO SOCIALINIŲ REIKALŲ IR DARBO KOMITETO
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO**

Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) susipažino su Jūsų persiųstu Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto 2021 m. rugsėjo 30 d. raštu Nr. S-2021-4497 „Dėl komiteto posėdžio protokolo išrašo“, kuriame pateiktos rekomendacijos dėl darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo įgyvendinimo (dėl nelaimingų atsitikimų darbe) (toliau – Rekomendacijos) ir teikia Jums informaciją apie įgyvendinant Rekomendacijas įvykdytus, vykdomus ar planuojamus vykdyti veiksmus bei šių veiksmų rezultatus pagal VDI priskirtą kompetenciją.

Dėl visuomenės informuotumo apie darbuotojų saugą ir sveikatą, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų padarinius.

Siekdama atkreipti visuomenės dėmesį į darbuotojų saugos ir sveikatos srities aktualijas, VDI kasmet vykdo aktyvią komunikaciją turimais kanalais, organizuoja įvairias prevencines informacines kampanijas, pavyzdžiui, 2020 -2021 m. aktyviai dalyvauja Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūros vykdomų projektų viešinimo renginiuose bei tęsia dalyvavimą informacinėje Europos saugių darbo vietų kampanijoje „Saugiose darbo vietose mažesnis krūvis“, kurios pagrindinė tema –su darbu susiję raumenų ir kaulų sistemos sutrikimai, jų prevencija ir valdymas.

Viešinant VDI veiklas, didžiausias dėmesys kreipiamas į saugių ir sveikų darbo vietų užtikrinimą, darbuotojų saugos ir sveikatos kultūros ugdymą, veiklos rezultatus bei teisinės aktualijas, tam tikslui pasiekti 2020 m. buvo išplatinti 27 informaciniai pranešimai, VDI socialinių tinklų paskyroje paskelbta 50 žinučių, tokiu būdu buvo pasiekta 503,4 tūkst. socialinių tinklų vartotojų auditorija. 2020 metais ypač daug dėmesio komunikacijoje buvo skiriama darbuotojų saugos ir sveikatos klausimams, susijusiems su pandemijos keliamų grėsmių valdymu, tuo tarpu 2021 metais didelis dėmesys buvo skiriamas psichologinio smurto ir mobingo darbe apraiškomis bei valdymui.

Paminėtina, kad kiekvieną savaitę VDI tinklalapyje viešai skelbiama informacija apie įvykusius sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus darbe.

Pastaraisiais metais įgyvendinant Nacionalinio darbuotojų saugos ir sveikatos 2017–2021 metų veiksmų plano priemonės buvo organizuota reklaminė kampanija, skirta skatinti pradėjusius dirbti naujoje darbo vietoje (stažas iki 1 metų) darbuotojus rūpintis savo sauga ir sveikata darbe, žinoti apie galimus pavojus ir mokėti jų išvengti, o svarbiausia – nebijoti klausti, jei trūksta informacijos apie saugaus darbo principus. Šiam tikslui pasiekti VDI naudojo jau turimus resursus – anksčiau sukurtą vaizdo klipą „Nebijok klausti“, kuris 2020 m. lapkričio –gruodžio mėnesiais transliuotas didžiausią pasiekiamumą turinčiuose televizijos kanaluose (42 transliacijos),

socialinių tinklų („Facebook“, „Linkedin“, „Youtube“) VDI paskyrose (pasiektų vartotojų skaičius – 57 tūkst.), interneto paieškos sistemoje „Google“ (parodymų skaičius – 128 tūkst.).

Taip pat 2020 m. VDI organizavo informacinę kampaniją, skirtą darbuotojų, dirbančių aukštyje, atsakingiems ir saugiems veiksams darbo vietoje skatinti. Šios kampanijos metu įvyko 53 regioniniai konsultaciniai renginiai ir 3 nuotoliniai seminarai. Bendras šių renginių dalyvių skaičius sudarė virš 2 tūkst. asmenų.

VDI 2020 m. toliau vykdė darbuotojų saugos ir sveikatos informacinę – konsultacinę veiklą miškų ūkio sektoriaus darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims. Šiam tikslui pasiekti buvo organizuoti 25 konsultaciniai renginiai, kurių metu konsultuotų asmenų skaičius sudarė beveik 770.

2020 - 2021 m. glaudžiai bendradarbiaudama su Užimtumo tarnyba, VDI tęsia socialinių įmonių bei įmonių, gavusių subsidijas aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms įgyvendinti, priežiūrą darbo teisės bei darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais (53 socialinės įmonės). Taip pat pagal Užimtumo tarnybos ir kitų valstybės institucijų bei įstaigų prašymus, gautus skundus ir pranešimus buvo vykdyti socialinių įmonių ir subsidijų gavėjų neplaniniai patikrinimai darbo teisės bei darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.

Šiais metais VDI toliau aktyviai organizuoja ir vykdo konsultacinę ir švietėjišką veiklą darbuotojų saugos ir sveikatos srityje, siekiant tikslinių grupių, kurioms skirta informacija, maksimalaus pasiekiamumo, t.y. platina informaciją, pranešimus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais platinimo 1 kartą per mėnesį.

Dėl darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nuostatoms įgyvendinti dėl mokymo saugos ir sveikatos srityje, imtis priemonių gilinti studentų ir mokinių žinias apie darbuotojų saugą ir sveikatą saugos kultūrai formuoti.

VDI turimais duomenimis, Lietuvoje 2015 - 2018 metais 161 asmuo iki 18 metų patyrė sužalojimus darbe, iš jų 2 - sunkias traumas. Jaunų darbuotojų 19 - 24 metų amžiaus grupėje buvo sužaloti 2157 asmenys, iš jų 26 patyrė sunkias traumas, o 12 buvo mirtinai sužaloti darbo vietoje. Patirtų traumų darbe statistika verčia ieškoti būdų kaip išsaugoti jaunų asmenų gyvybę ir sveikatą. Nelaimingų atsitikimų darbe priežastys dažniausiai yra nepakankamas darbo organizavimas, nesilaikant darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, tačiau neatmestina, kad labai didelę reikšmę turi ir bendras jaunų asmenų suvokimas apie saugą ir sveikatą. Taigi, mokymo institucijų vaidmuo yra neabejotinai labai svarbus ugdant jaunų asmenų pasirengimą darbo rinkai, suteikiant pamatinių saugos ir sveikatos žinių.

Išanalizavę situaciją dėl jaunų asmenų privalomo saugos ir sveikatos mokymo ugdymo procese, teikėme pasiūlymus atsakingoms institucijoms - Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir studijų ministerijai bei Nacionalinei švietimo agentūrai dėl Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nuostatų įgyvendinimo.

2021 metais, kaip ir 2020 metais, VDI kartu su socialiniais partneriais – socialiai atsakingo verslo organizacijų atstovais organizuoja ir vykdo švietėjišką – informacinį projektą „Dirbsiu saugiai“ jaunesniųjų klasių moksleiviams, skirtą supažindinti juos su darbuotojų saugos ir sveikatos pagrindais. Dėl susiklosčiusių aplinkybių projektas 2020 m. lapkričio mėnesį buvo įgyvendinamas nuotoliniu būdu: saugaus darbo pamokas įvairiose šalies mokyklose darbo inspektoriai kartu su projekto partnerių atstovais vedė pasitelkdami informacines technologijas. Projekto metu buvo surengta beveik 100 saugaus darbo pamokų 5-6 klasių moksleiviams. Jose dalyvavo arti 1,9 tūkst. moksleivių. Taip pat projekto metu moksleiviams buvo surengta viktorina, kurioje dalyvavo per 3 tūkst. 5-6 klasių mokinių. Klasės varžėsi dėl titulo „Saugiausia klasė 2020“, kuris atiteko daugiausiai teisingų atsakymų viktorinoje surinkusiai vienai penktokų ir vienai šeštokų klasei. Išrinkti ir apdovanoti viktorinoje individualiai geriausiai pasirodę moksleiviai.

Toliau tęsiamas bendradarbiavimas su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija dėl klausimų, susijusių su mokinių ir studentų privalomu mokymu apie saugą ir sveikatą darbe. Paminėtina, kad VDI teikė siūlymus atnaujinant bendrojo ugdymo Socialinio, emocinio, sveikatos, lytiškumo, rengimo šeimai ugdymo ir žmogaus saugos bendrąją programą, mokymo turinį papildyti saugos ir sveikatos darbe klausimais. Norėtume atkreipti dėmesį, kad šios mokymo programos apima mokymą iki 10 klasės, todėl VDI pasirengusi pateikti siūlymus saugos ir sveikatos darbe klausimais ir 11-12 klasių Žmogaus saugos mokymo programos turiniui.

VDI labai susirūpinusi, kad į kai kurias universitetinio lygio studijų (ne tik socialinių mokslų, bet ir technologinių studijų kryptių) programas nėra įtrauktas saugos ir sveikatos mokymas. Be šių mokymų jaunimas tinkamai neparengiamas darbinei veiklai, dėl to gausėja nelaimingų atsitikimų darbe jaunų asmenų amžiaus grupėje. Nelaimingi atsitikimai nesirenka nei lyties, nei

amžiaus, nei profesijos. Būtina sutelkti dėmesį į ateities darbo jėgos švietimą, atsižvelgiant į Eurostato duomenis Europoje kasmet žūsta maždaug apie 400 jaunesnių nei 25 metų amžiaus darbuotojų. Dėl šios priežasties VDI kreipėsi raštu į aukštojo mokslo įstaigas su prašymu pateikti informaciją apie Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 8 straipsnio 2 dalies nuostatas, dėl privalomo studentų mokymo saugos ir sveikatos reikalavimų pagal įgyjamą kvalifikaciją ir profesijas, įgyvendinimo.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos švietimo mokslo ir sporto ministro 2014 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr.V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, reikalavimai mokytojams, mokantiems saugos ir sveikatos pagal bendrojo ugdymo mokymo programas, nenustatyti, VDI nuomone, būtina reglamentuoti reikalavimus mokytojų pasirengimui vykdyti saugos ir sveikatos mokymą bei nustatyti šių reikalavimų ir kompetencijos tobulinimo įgyvendinimą, todėl raštu teikė pasiūlymus Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai bei Nacionalinei švietimo agentūrai dėl mokytojų kvalifikacijos, saugos ir sveikatos darbe klausimais, tobulinimo.

VDI nuolat skiria dėmesio jaunimo švietimui saugos ir sveikatos bei darbo teisės klausimais. Per visuomenės informavimo priemones, įvairius renginius (susitikimus, paskaitas, diskusijas ir pan.) jaunimas supažindinamas su jaunų žmonių darbo reglamentavimu, darbo santykių ir jų sąlygų ypatumais, galima profesine rizika ir pan.; vasaros sezono metu, kai jaunimas įsidarbina sezoniniais darbuotojais, juos įdarbinusioms įmonėms skiriama daugiau dėmesio, siekiant išvengti jaunimo darbą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų; socialiniame tinkle „Facebook“ sukurta į jaunimo švietimą orientuota VDI paskyra, kurioje teikiamos skubios konsultacijos/atsakymai į klausimus.

Dėl administracinių nusižengimų kodekse numatytų sankcijų už darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimų pažeidimus.

2020 m. statybos įmonėse buvo surašyta beveik pusė (45,9%) pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 96 str. (Darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų pažeidimas) protokolų ir net 11,4 % daugiau nei 2019 m.

2020 m. patikrinimų metu pažeidėjams buvo surašyti 232 administracinių nusižengimų protokolai (toliau – AN protokolai), iš jų daugiausia (73) pagal ANK 100 str. 1 d. (Darbuotojų, išskyrus dirbančius nekintančių darbo dienos (pamainos) trukmės ir darbo dienų per savaitę skaičiaus darbo laiko režimu, darbo laiko nežymėjimas darbo laiko apskaitos žiniaraštyje, taip pat į darbo laiko apskaitą privalomai įtrauktino darbuotojų darbo laiko (viršvalandžių, darbo laiko švenčių dieną, poilsio dieną (jeigu jis nenustatytas pagal grafiką), naktį, dėl papildomo darbo) nežymėjimas darbo laiko apskaitos žiniaraštyje arba žinomai neteisingų duomenų apie įmonėse, įstaigose, organizacijose dirbančių asmenų į darbo laiko apskaitą privalomai įtrauktiną darbo laiką įrašymas į darbo laiko apskaitos žiniaraštį), 53 AN protokolai pagal ANK 96 str. (darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų pažeidimai), 37 AN protokolai pagal Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 58 str. 1 dalį (nedeklaruotas darbas), 30 AN protokolai pagal ANK 95 str. 1 dalį (nelegalus darbas), 25 AN protokolai pagal ANK 99 str.1 dalį (DU apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos pažeidimai).

Pastebima, kad padidėjęs 2018-2020 m. nustatytų darbo įstatymų pažeidimų skaičius statybos, apdirbamosios pramonės, transporto ir saugojimo sektoriuose tiesiogiai susijęs su padidėjusių VDI pateikiamų prašymų ir skundų bei darbo ginčų skaičiumi.

VDI nuomone, esant pakankamiems finansiniams asignavimams būtų tikslinga organizuoti galimybių studijas, kurios rezultatai įgalintų materializuoti racionalios darbdavių skatinimo/motyvacijos – nuobaudų sistemos koncepcijos įgyvendinimą, parengimą.

Dėl socialinės partnerystės įmonėse skatinimo.

Informuojant apie socialinio dialogo svarbą, VDI komunikacijos kanalais dalintasi VDI įgyvendinamo projekto „Profesinių sąjungų ir darbdavių bendradarbiavimo modelis vystant socialinį dialogą“ metu sukurtu informaciniu (tekstiniu ir vizualiniu) turiniu, siekiant paprastai ir suprantamai paaiškinti socialinio dialogo naudą ir būtinybę jį plėtoti.

Atliktų patikrinimų, skundų bei paklausimų analizė leidžia daryti išvadą, kad žemo lygio darbdavių darbo kultūra, t.y. kai nesilaikoma darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų, neužtikrinamas tinkamas darbuotojų darbo ir poilsio režimas, kai mokamas mažas darbo užmokestis arba dalis darbo užmokesčio mokama „vokeliuose“, kai neapmokamas viršvalandinis bei darbas poilsio dienomis, darbuotojams neužtikrinamas socialinis saugumas, kai nėra investuojama į darbuotojų kvalifikaciją, kuomet didžioji sukuriama pridėtinės vertės dalis atitenka įmonių savininkams, neigiamai veikia darbo rinką bei turi neigiamos įtakos darbo kultūrai,

ypatingai mažoms organizacijoms.

Dėl darbdavių priežiūros, kurių veikla vykdoma rizikingiausiose nelaimingiems atsitikimams darbe įvykti srityse.

Siekiant taupyti valstybės biudžeto lėšas bei racionaliau naudoti ribotus VDI žmogiškuosius resursus bei netrukdyti sąžiningo verslo veiklai, VDI toliau siekia iškelto tikslo - didinti kontrolės rezultatyvumą. Šiam tikslui pasiekti dar labiau buvo sustiprintas pasirengimas ūkio subjektų patikrinimams, iš anksto analizuojant tiek VDI, tiek kitų kontrolės įstaigų turimus duomenis ir sukaupę informaciją, kruopščiai atsirenkant pačius rizikingiausius tikrintinus ūkio subjektus bei objektus.

VDI, skatindama darbdavius užtikrinti saugią darbo aplinką ir stiprinti profesinės sveikatos priežiūrą, 2020 metais atliko 3,6 tūkst. patikrinimų, kurių metų buvo tikrinti darbuotojų saugos ir sveikatos klausimai, iš jų: planinių patikrinimų –1,44 tūkst. Visi planiniai patikrinimai darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais atlikti pavojingiausių nelaimingiems atsitikimams darbe įvykti ar darbuotojui susirgti profesine liga miškininkystės, transporto ir saugojimo, statybos, medienos gaminių gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos, žemės ūkio ekonominės veiklos rūšių įmonėse.

VDI, užtikrindama nuoseklią darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimo įmonėse, vykdančiose statybos darbus, statybvietėse kontrolę bei darbuotojų kritimo iš aukščio prevenciją, viršydama numatytą 2020 metams planą atliko net 786 patikrinimus.

Pastebima tendencija, jog mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe pasiskirstymas leidžia konstatuoti, kad pavojingiausiomis 2020 m. buvo miškininkystės, vandens tiekimo ir nuotekų valymo, žemės ūkio, transporto, saugojimo, statybos, apdirbamosios gamybos įmonės. Mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe skaičius pastaraisiais metais didėjo įmonių, kuriose dirba iki 9 darbuotojų, grupėje (atitinkamai nuo 6 atvejų 2019 m. iki 9 atvejų 2020 m.). Pastebėtina, kad aptariamas įmonių pogrupis iki šiol nepatekdavo į VDI atliekamos ūkio subjektų priežiūros prioritetines sritis. Kas įpareigoja ieškoti naujų priežiūros metodų, pritaikytų įmonėms, kuriose dirba išskirtinai mažas darbuotojų skaičius.

Įvertinus išskirtinį statybos sektoriaus pavojingumą sąlygojančius faktorius (vykdomų statybos darbų specifika, mobiliuose darbo vietose itin greit besikeičiantys profesinės rizikos veiksniai, jų suvokimo bei įvertinimo (ypač organizuojant darbus aukštyje) problemiškas, apsprendtas tiek darbuotojų, tiek ir vadovaujančio personalo profesinės ir darbinės patirties trūkumo) išlieka ir nelaimingų atsitikimų darbe proveržio tikimybė.

Traumavimo veiksmų pasiskirstymas pagal įmonių vykdomą veiklą, suponuoja išvadą, kad kritimo iš aukščio kontrolei bei darbuotojų apsaugai nuo kritimo iš aukščio darbo vietose visose sektoriuose (o ypač statybos, transporto ir saugojimo, apdirbamosios gamybos bei didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonėse) darbdavių įgyvendinamos organizacinės bei techninės priemonės yra nepakankamos. Taip pat paminėtina, kad darbuotojų, atliekančių darbus kvalifikacijos trūkumas, išskirtinai platus atliekamų darbų spektras statybos įmonėse bei ribotos VDI atliekamos priežiūros galimybės signalizuoja apie tam tikrą nestabilumą nelaimingų atsitikimų darbe srityje. Šiais metais kaip ir 2021 metais VDI tęsia informacinę kampaniją, skirtą darbuotojų, dirbančių aukštyje, atsakingiems ir saugiems veiksams darbo vietoje skatinti, kurios metu organizuojami nuotoliniai seminarai.

Nustatyta, kad 2020 metais daugiausiai mirtinų ir sunkių nelaimingų atsitikimų darbe įvyko dėl organizacinių priežasčių. Dėl šių priežasčių (DSS vidinės kontrolės nepakankamumo, netinkamo darbų organizavimo), įvyko 64% mirtinų ir 39% sunkių nelaimingų atsitikimų darbe.

Dėl Valstybinės darbo inspekcijos žmogiškųjų išteklių stiprinimas darbuotojų saugos ir sveikatos srityje.

Dėl 2020 m. pavasarį paskelbto karantino staigiai šoktelėjo VDI teikiamų konsultacijų poreikis (per 2020 m. 3 mėn. atsakyta į 80 tūkst. skambučių), todėl buvo operatyviai sustiprintas asmenų konsultavimo blokas: perskirstytos darbuotojų funkcijos, sutelkiant daugiau žmogiškųjų išteklių į konsultavimą; pritaikyti IT sprendimai, suteikę galimybę konsultuoti dirbant nuotoliniu būdu. Tai leido užtikrinti, kad visi besikreipiantieji į VDI laiku gautų reikalingą informaciją bei būtų išvengta COVID-19 ligos židinių pačioje inspekcijoje.

VDI 2021 m. laikotarpiu VDI planuoja užsakyti galimybių studiją dėl VDI žmogiškųjų ir finansinių išteklių pakankamumo, paskirstymo efektyvumo ir efektyvumo didinimo parengimo, kadangi trūksta analizės ar esami VDI žmogiškieji ir finansiniai ištekliai, jų paskirstymas, efektyvumas yra pakankami iškeltiems VDI veiklos, ypač kontrolės ir prevencijos vykdymo funkcijoms atlikti, tikslams pasiekti (kokybinių ir kiekybinių rodiklių atžvilgiu).

Siekdama didinti atliekamų patikrinimų efektyvumą bei stiprinti VDI darbo inspektorių

gebėjimus veiksmingai ir efektyviai atlikti statybviečių tikrinimus mokymus bei identifikuoti profesinės rizikos veiksniai darbo vietose bei vertinti rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių veiksmingumą, VDI 2021 metų kiekvieną ketvirtį organizuoja VDI darbo inspektoriams specialius mokymus.

Dėl viešųjų pirkimų konkurso sąlygų bei atitinkamo reglamentavimo

Galiojančiame Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 17 straipsnio 2 dalies 2 punkte reglamentuojama, kad perkančioji organizacija turi siekti, kad vykdant pirkimo sutartis būtų laikomasi aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įpareigojimų, nustatytų Europos Sąjungos ir nacionalinėje teisėje, kolektyvinėse sutartyse ir šio įstatymo 5 priede nurodytose tarptautinėse konvencijose. Kadangi aptartos VPĮ 17 straipsnio nuostatos nuosekliai atkartojamos eilėje kitų straipsnių (pvz. VPĮ 46 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta, kad perkančioji organizacija gali pašalinti tiekėją iš pirkimo procedūros, jeigu jis: yra pažeidęs bent vieną iš šio įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytų aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įpareigojimų ir už tai tiekėjui paskirta administracinė nuobauda ar ekonominė sankcija), bet pačios normos nėra kur nors išaiškintos ar detalizuotos, tai yra nėra paaiškinama kokių būtent aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įpareigojimų yra privaloma laikytis. Tai suponuoja išvadą, kad tokių nuostatų neįmanoma įgyvendinti.

VDI nuomone, tokia situacija yra išskirtinai ydinga organizuojant statybos darbų viešuosius pirkimus. Pažymėtina, kad EVR mirtinų NA darbe skaičius 2021 m., lyginant su 2020 m., išaugo 100% (2021 m. statybos EVR įmonėse jau įvyko 8 mirtini NA darbe). Paminėtina, kad įprastai viešuosiuose pirkimuose konkursą laimėjęs rangovas (rangovai) darbus organizuoja pirkdami paslaugas iš subrangovų, o pastarieji dar jų vykdymą perduoda antriniam, tretiniam ir t. t. subrangovams. Tokiu būdu susidaro subrangovinė piramidė, kurios apačioje esančios statybos EVR įmonės atlieka statybos darbus už itin žemas, lyginant su rinkos vidurkiu, kainas, o tai sąlygoja taupymą darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių sąskaita.

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 18 straipsnio 7 dalies 5 punkte nurodyta, kad rangovas privalo užtikrinti saugų darbą, gaisrinę saugą ir aplinkos apsaugą bei tinkamas darbo higienos sąlygas statybvietėje ir statomame statinyje. Taigi darbuotojų saugos ir sveikatos būklė statybvietėje priklauso nuo rangovo, laimėjusio viešąjį pirkimą, atsakingo požiūrio į nelaimingų atsitikimų darbe prevencijos priemonių organizavimo ir įgyvendinimo galimybes statybvietėje. Todėl viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantiems rangovams turėtų būti nustatyti ne tik kainos bei apibrėžti labai aiškūs darbuotojų saugos ir sveikatos prevencijos priemonių įgyvendinimo statybvietėse kriterijai. Atsižvelgiant į tai, VDI darbo tvarka siūlė keisti Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 2 punktą.

Įpareigojimai darbuotojų saugos ir sveikatos srityje galėtų būti įvardinti kaip tiekėjo įsipareigojimai, nustatyti atitinkamas darbuotojų saugos ir sveikatos politikos įgyvendinimo įmonėje aprėptis, užtikrinti atitinkamą personalo kvalifikaciją (darbuotojų saugos ir sveikatos specialistų, saugos ir sveikatos statybvietėse koordinatorių skaičių), finansinių išteklių, skiriamų darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimui statybvietėse, apimtis, taip pat pateikiant rangovo organizuotų statybos darbų vykdymo statybvietėse saugos lygio vertinimą. Priėmus siūlymus, būtų užtikrinama, kad viešųjų pirkimų konkursus laimėtų subjektai, turintys žmogiškųjų išteklių organizavimo ir finansinių srautų valdymo patirtį, užtikrinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimą, teikiant atitinkamas paslaugas.

Papildomai informuojame, kad daugiau informacijos apie VDI vykdomos veiklos rezultatus galite surasti www.vdi.lt svetainėje skiltyje VDI veikla - „2020 metų Ataskaita apie Darbuotojų saugos ir sveikatos būklę ir darbo kodekso, darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius reglamentuojančių įstatymų ar kitų norminių teisės aktų vykdymą Lietuvos Respublikos įmonėse”.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu 2022–2027 m. darbuotojų saugos ir sveikatos veiksmų planas yra rengimo stadijoje, suteikti informaciją apie konkrečias priemones, kurios bus pavestos įgyvendinti VDI, kol kas neturime galimybių, tačiau tikėtina, kad VDI prioritetais išliks inspekcinės veiklos bei konsultacinės – švietėjiškos veiklos efektyvumo didinimas, be to kiekvienai iš aukščiau minėtų rekomendacijų buvo teikti ir teikiami pasiūlymai darbo tvarka.

Norime atkreipti Jūsų dėmesį, kad nepaisant visus palietusių pastarųjų dviejų metų aplinkybių, VDI su esamais žmogiškaisiais ištekliais dirba efektyviai, operatyviai tobulina veiklos priemones ir taikomus kontrolės metodus, visose srityse, ypač daug dėmesio skiria nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų prevencijai bei visuomenės švietimui.

Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis
darbo inspektorius

Jonas Gricius

Vesta Macė, tel. (8 5) 265 0189, el. p. vesta.mace@vdi.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 188711163, Vilnius, Algirdo g. 19
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto rekomendacijų įgyvendinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-11-18 Nr. SD-129-22807
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2021-11-18 Nr. GD-16130
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jonas Gričius, Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	JONAS GRICIUS, Valstybinė darbo inspekcija prie SADM LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-11-18 12:22:17 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-11-18 12:22:33 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-09-27 10:41:34 – 2024-09-26 10:41:34
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Liuda Mauzienė, Vyriausioji specialistė - vyriausioji raštvedė, Dokumentų valdymo skyrius
Sertifikatas išduotas	LIUDA MAUZIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-11-18 12:34:40 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-11-18 12:34:51 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-06-07 15:12:41 – 2023-06-07 15:12:41
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija, į.k. 188603515 LT", sertifikatas galioja nuo 2019-09-25 15:15:31 iki 2022-09-24 15:15:31
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20211117.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2021-11-18 13:19:00)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2021-11-18 13:19:00 Dokumentų valdymo sistema Avilys